

6. Merabti M. Interactive Storytelling: Approaches and Techniques to Achieve Dynamic Stories. *Transactions on Edutainment 1*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2008. P. 118–134. URL: https://www.researchgate.net/publication/234817811_Interactive_Storytelling_Approaches_and_Techniques_to_Achieve_Dynamic_Stories (20.05.2024).
7. Minecraft. URL: <https://www.minecraft.net/en-us> (20.05.2024).
8. Lindley C. Narrative, Game Play, and Alternative Time Structures for Virtual Environments. *Transferring Game Mastering Laws to Interactive Digital Storytelling. Technologies for Interactive Digital Storytelling and Entertainment. TIDSE 2004*. Springer, Berlin, 2004. P. 183–194. URL: https://www.researchgate.net/publication/225131102_Narrative_Game_Play_and_Alternative_Time_Structures_for_Virtual_Environments (20.05.2024).
9. Szilas N. Stepping into the Interactive Drama. *Technologies for Interactive Digital Storytelling and Entertainment, Second International Conference, TIDSE 2004*. Proceedings Springer, Darmstadt, Germany, 2004. P. 14–26. URL: https://www.researchgate.net/publication/221274345_Stepping_into_the_Interactive_Drama (20.05.2024)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-446-7-13>

**TRENDS IN DESIGN OF MODERN UKRAINIAN JEWELRY
AND ACCESSORIES: SYMBOLS OF THE STATE, CULTURAL
AND ART**

**ТЕНДЕНЦІЇ ДИЗАЙНУ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПРИКРАС
ТА АКЕСУАРІВ: СИМВОЛИ ДЕРЖАВИ, КУЛЬТУРИ
І МИСТЕЦТВА**

Sapfirova N. M.

*Candidate of Study of Art,
Associate Professor
at the Design Department
Open International of Human
Development “Ukraine”
Kyiv, Ukraine*

Сапфірова Н. М.

*кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри дизайну
Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»
м. Київ, Україна*

Історія розробки українських ювелірних виробів – прикрас, аксесуарів, предметів інтер'єру, посуду та іншої продукції на початку ХХІ століття пов'язана із сучасними тенденціями розвитку ювелірної моди, а також з історичними подіями в країні від періоду набуття Незалежності до нашого часу.

Ювелірне мистецтво окресленого періоду перебувало у творчому діалозі з суспільством в цілому і з окремими колами споживачів: підтримувало їх запити, реагувало на історичні події, на розвиток культурних і мистецьких напрямів.

Результати вивчення сучасного ювелірного асортименту [2; 4; 5; 6] дозволяють виокремити групи ювелірних творів і продукції, у яких розроблено дизайн з державними і народними символами культури України: 1) інсигнії Президента України [3]; 2) посольські дари – подарункова група ювелірних виробів, призначена для презентації країни на міжнародному рівні; 2) інтер'єрні вироби – вироби, призначені для прикрашання інтер'єру будинку, будівлі; 3) натільні прикраси; 4) аксесуари для одягу; 5) аксесуари особистого використання; 6) столовий посуд; 7) нагородна зброя; 8) державні нагороди; 9) знаки відзнаки.

Варто відзначити, що особливістю ювелірного мистецтва є використання довговічних матеріалів, які мають надтривалий термін придатності: дорогоцінні металів, напівдорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного походження, кістки, цінних порід дерева, емалі. Відповідно, вироби, що мають ознаки художнього твору, з часом можуть набувати важливого історичного і культурного значення, ставати здобутками матеріальної і духовної культури України.

Сучасні ескізи ювелірних творів і виробів, їх втілення у матеріалі початку XXI століття широко впроваджують державні символи України – Державний Герб, малий Державний Герб (тризуб), Державний Прапор (як безпосередньо сам прапор, так і жовто-блакитне тло). Серед народних символів як у ювелірів, так і у покупців популярністю користуються елементи української декоративної вишивки, розписи. В ювелірному дизайні відображено символи культури України: історичних постатей та народних героїв, жанрові сцени побуту, пісенні теми, народні вірування, релігійну тематику тощо [1].

Аналіз ювелірної продукції українських виробників масової продукції свідчить про збільшення натільних прикрас і аксесуарів зі срібла із переліченою символікою. Це обумовлено наступними чинниками: 1) постійне зростання цін на дорогоцінні метали і каміння; 2) зниження виробничих потужностей ювелірної галузі країни; 3) зниження покупної спроможності населення; 4) переорієнтація виробників на споживачів молодшої вікової групи.

Зазначимо, що тенденція щодо орієнтації українських виробників ювелірної продукції на аудиторію молодшої вікової групи спостерігалася протягом початку XXI століття і стала наслідком пошуку шляхів здешевлення виробництва і загальних світових напрямів мінімалістичного дизайну ювелірних виробів.

Окрім вподобань молодого покоління клієнтури ювелірного ринку, в Україні зберігається коло прихильників традиційних форм ювелірного мистецтва. Художники-конструктори (дизайнери), художники-ювеліри, виробники, орієнтовані на оригінальні, авторські ювелірні вироби, творчо підтримують вже усталені образи української культури, мистецтва і форми ювелірних виробів.

Окрім головного призначення – прикрашати людину та її оточення, ювелірне мистецтво веде діалог із суспільством у тому числі через символно-образну систему. Ювелірні прикраси, аксесуари та інші вироби із символами України набувають виняткового, сакрального значення, слугують оберегами для власника й ідентифікують його як приналежного до української спільноти.

Дане дослідження дозволяє зробити наступні висновки: виробники як масової ювелірної продукції, так і оригінальної, авторської, суттєво розширили асортимент ювелірних виробів із державними символами України, народними символами культури за період Незалежності. Визначено групи виробів, у дизайні яких використовуються державні символи, а також символи народної культури. Можна прогнозувати сталий попит на ювелірну продукцію окресленої тематики та розвиток її дизайну у подальші роки. Напрямок, викладений у дослідженні, потребує подальшої роботи зі збору наявного матеріалу у сфері культури і мистецтва, вивчення витоків культурних і мистецьких творчих джерел, а також ретельного аналізу сучасних ювелірних тенденцій.

Література:

1. Енциклопедичний словник символів культури України / за заг. ред. В. П. Коцура, О. І. Потапенка, В. В. Куйбіди. 5-те вид. Корсунь-Шевченківський : ФОП В. М. Гавришенко, 2015. 912 с.
2. Приватний архів Н. М. Сапфірової.
3. Сапфірова Н. М. Художні твори М. В. Чебурахіна у сучасному ювелірному мистецтві України. *Музейні читання. Матеріали наукової конференції «Ювелірне мистецтво – погляд крізь віки»*. Київ, Скарбниця Національного музею історії України – філія Національного музею історії України, 21 листопада 2022 р. Київ : ТОВ «Фенікс», 2023. С. 244–251.
4. Удовиченко І. Соціальна спрямованість сучасного ювелірного мистецтва України. За матеріалами виставки «Україна, яка бореться» *Музейні читання. Матеріали наукової конференції «Ювелірне мистецтво – погляд крізь віки»*. Київ, Скарбниця Національного музею історії України – філія Національного музею історії України, 21 листопада 2022 р. Київ : ТОВ «Фенікс», 2023. С. 261–284.

5. Ювеліри України. Іміджево-презентаційне видання / уклад. : Болгов В. В., Болгов І. В. Київ : Українська академія геральдики, товарного знаку та логотипу, 2007. 304 с.

6. Ювелірне мистецтво України : альбом / упоряд. Л. Крушельницька, С. Расенчук. Київ : АТ «Київський міжнародний контрактний ярмарок», 2007. 192 с. : іл.